

ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ
ສັນຕິພາບ ເອກະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອກະພາບ ວັດທະນະຖາວອນ

ສະພາແຫ່ງຊາດ

ເລກທີ /ສພຊ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ 4 ກໍລະກົດ 2012

ກົດໝາຍ
ວ່າດ້ວຍ ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ
(ສະບັບປັບປຸງ)
ພາກທີ I
ບົດບັນຍັດທົ່ວໄປ

ມາດຕາ 1 (ປັບປຸງ). ຈຸດປະສົງ

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ ກຳນົດຫຼັກການ, ລະບຽບການ ແລະ ມາດຕະການຂອງການດຳເນີນຄະດີ ເພື່ອແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ຫຼື ການຮ້ອງຂໍ ທາງແພ່ງ, ການຄ້າ, ຄອບຄົວ, ເດັກ ແລະ ແຮງງານໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມຄວາມເປັນຈິງ, ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍ ແລະ ມີຄວາມຍຸຕິທຳ ແນໃສ່ປົກປັກຮັກສາລະບອບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ປົກປ້ອງກຳມະສິດຂອງລັດ, ລວມໝູ່, ອົງການຈັດຕັ້ງ, ວິສາຫະກິດ, ສິດ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດອັນຊອບທຳຂອງຄູ່ຄວາມ, ເພີ່ມທະວີນິຕິທຳ, ຈຳກັດ ແລະ ສະກັດກັ້ນການລະເມີດກົດໝາຍ, ສຶກສາອົບຮົມສະຕິເຄົາລົບ ແລະ ປະຕິບັດກົດໝາຍ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ, ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ຂອງປະເທດຊາດ.

ມາດຕາ 2 (ປັບປຸງ). ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

ຄະດີແພ່ງ ແມ່ນ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງກ່ຽວກັບສາຍພົວພັນ ທີ່ມີລັກສະນະຊັບສິນມັດ ເຊັ່ນ ກຳມະສິດກ່ຽວກັບວັດຖຸສິ່ງຂອງ, ເງິນ, ຄຳ, ຊັບສິນທາງປັນຍາ ແລະ ບາງສາຍພົວພັນສ່ວນຕົວ ທີ່ບໍ່ມີລັກສະນະຊັບສິນມັດ ເຊັ່ນ ຊື່, ນາມສະກຸນ, ກຽດສັກສີ.

ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ແມ່ນ ການເຄື່ອນໄຫວຂອງສານ ແລະ ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການ
ດຳເນີນຄະດີ ເພື່ອພິຈາລະນາແກ້ໄຂການຮ້ອງຟ້ອງ ແລະ ການຮ້ອງຂໍທາງແພ່ງ, ການຄ້າ, ຄອບຄົວ,
ເດັກ, ແຮງງານ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງອື່ນ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນລະບຽບກົດໝາຍ.

ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ແມ່ນລວມທັງ ຄະດີການຄ້າ, ຄອບຄົວ, ເດັກ ແລະ ແຮງງານ.

ມາດຕາ 3 (ໃໝ່). ການອະທິບາຍຄຳສັບ

ຄຳສັບຕ່າງໆ ທີ່ນຳໃຊ້ໃນກົດໝາຍສະບັບນີ້ ມີຄວາມໝາຍ ດັ່ງນີ້:

1. **ການຮ້ອງຟ້ອງ ໝາຍເຖິງ** ການສະເໜີໃຫ້ສານພິຈາລະນາແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ກ່ຽວກັບ
ຄະດີແພ່ງ, ການຄ້າ, ຄອບຄົວ, ເດັກ ແລະ ແຮງງານ;
2. **ການຮ້ອງຂໍ ໝາຍເຖິງ** ການສະເໜີໃຫ້ສານພິຈາລະນາ ຮັບຮູ້, ຍັງຍືນ ຫຼື ປະກາດ
ກ່ຽວກັບບັນຫາໃດໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ເປັນຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ເຊັ່ນ ການຮັບຮູ້ເປັນຜູ້ຫາຍສາບສູນ, ການຍັງຍືນໃບຕາດິນ
ເສຍຫາຍ ຫຼື ການປະກາດເປັນຜູ້ເສຍຊີວິດ;
3. **ການໄຕ້ແຍ່ງ ໝາຍເຖິງ** ການຊີ້ແຈງຂອງຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຕໍ່ຂໍ້ສະເໜີ ຫຼື
ຫຼັກຖານ ທີ່ຄູ່ຄວາມຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຍົກຂຶ້ນ ໃນໄລຍະການດຳເນີນຄະດີ ກ່ອນການເປີດປະຊຸມສານ;
4. **ການໄຕ້ຖຽງ ໝາຍເຖິງ** ການຊີ້ແຈງຂອງຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຕໍ່ຂໍ້ສະເໜີ ຫຼື
ຫຼັກຖານ ທີ່ຄູ່ຄວາມຝ່າຍກົງກັນຂ້າມຍົກຂຶ້ນ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ;
5. **ການສອບສວນ ໝາຍເຖິງ** ການສອບຖາມ ຫຼື ການເອົາຄຳໃຫ້ການຂອງສານ ກ່ອນ
ການເປີດປະຊຸມສານ;
6. **ຄຳໃຫ້ການ ໝາຍເຖິງ** ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຈາກການສອບສວນຄູ່ຄວາມ ແລະຜູ້ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອື່ນ;
7. **ການໄຕ້ສວນ ໝາຍເຖິງ** ການສອບຖາມ ຂອງຄະນະສານ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ;
8. **ຄຳຕົກລົງ ໝາຍເຖິງ** ເອກະສານຂອງສານ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ,
ຄຳຕັດສິນ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານ;
9. **ຄຳສັ່ງ ໝາຍເຖິງ** ຄຳຕົກລົງ ປະເພດໜຶ່ງຂອງສານ ກ່ຽວກັບການດຳເນີນຄະດີ ເຊັ່ນ
ຄຳສັ່ງຍຶດ ຫຼື ອາຍັດຊັບ, ຄຳສັ່ງຊັດມັງນຄະດີ, ຄຳສັ່ງໃຫ້ປະຕິບັດບົດບັນທຶກການໄກ່ເກ້ຍຂອງສານ;
10. **ຄຳຊີ້ຂາດ ໝາຍເຖິງ** ຄຳຕົກລົງ ປະເພດໜຶ່ງຂອງສານ ເຊັ່ນ ຄຳຊີ້ຂາດ ກ່ຽວກັບ
ສິດອຳນາດຂອງສານ, ຂອງຄະນະສານ, ການບໍ່ຮັບເອົາຄະດີມາພິຈາລະນາ, ຄຳຕັດສິນປະຫານຊີວິດ;
11. **ຄຳຕັດສິນ ໝາຍເຖິງ** ຄຳຕົກລົງ ປະເພດໜຶ່ງຂອງສານ ທີ່ຕັດສິນເປັນຂັ້ນຕົ້ນ;
12. **ຄຳພິພາກສາ ໝາຍເຖິງ** ຄຳຕົກລົງ ປະເພດໜຶ່ງຂອງສານ ທີ່ຕັດສິນເປັນຂັ້ນອຸທອນ
ຫຼື ຂັ້ນລົບລ້າງ;
13. **ການຂໍອຸທອນ ໝາຍເຖິງ** ການຈອງ ຫຼື ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື
ຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ;

14. ຄຳຮ້ອງຂໍອຸທອນ ໝາຍເຖິງ ຄຳຮ້ອງຂອງຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ອ້າງເຫດຜົນ ໃນການບໍ່ພໍໃຈຕໍ່ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳຕັດສິນຂອງສານຂັ້ນຕົ້ນ;

15. ການຂໍລົບລ້າງ ໝາຍເຖິງ ການຈອງ ຫຼື ຍື່ນຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ;

16. ຄຳຮ້ອງຂໍລົບລ້າງ ໝາຍເຖິງ ຄຳຮ້ອງຂອງຄູ່ຄວາມ ຫຼື ບຸກຄົນທີສາມ ທີ່ອ້າງເຫດຜົນທາງດ້ານກົດໝາຍ ໃນການບໍ່ພໍໃຈ ຕໍ່ຄຳສັ່ງ, ຄຳຊີ້ຂາດ ຫຼື ຄຳພິພາກສາຂອງສານຂັ້ນອຸທອນ;

17. ຄຳຕັດສິນ ທີ່ໃຊ້ໄດ້ຢ່າງເດັດຂາດ ໝາຍເຖິງ ຄຳຕັດສິນ ແລະ ຄຳພິພາກສາ ຊຶ່ງບໍ່ຖືກຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍລົບລ້າງ, ບໍ່ຖືກສະເໜີຄັດຄ້ານ, ຖືກຂໍອຸທອນ ຫຼື ຂໍລົບລ້າງ, ສະເໜີຄັດຄ້ານ ກາຍກຳນົດເວລາ ແລະ ຄຳພິພາກສາຂັ້ນລົບລ້າງ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນກົດໝາຍສະບັບນີ້;

18. ການຍຶດຊັບ ໝາຍເຖິງ ການເອົາຊັບເຄື່ອນທີ່ ຊຶ່ງພົວພັນກັບຄະດີ ມາໄວ້ເປັນຂອງກາງ ຕາມຄຳສັ່ງຂອງສານ;

19. ການອາຍັດຊັບ ໝາຍເຖິງ ການບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ຊື້, ຂາຍ, ມອບ, ໂອນ, ແລກປ່ຽນ, ຊວດຈຳ, ຄຳປະກັນ, ຕໍ່ເຕີມ, ສ້ອມແປງ, ທຳລາຍ ຫຼື ປ່ຽນແປງ ແລະ ອື່ນໆ ກ່ຽວກັບຊັບເຄື່ອນທີ່ ຫຼື ຊັບຄົງທີ່ ລວມທັງບັນຊີເງິນຝາກຢູ່ທະນາຄານ ທີ່ພົວພັນກັບຄະດີ ຕາມຄຳສັ່ງຂອງສານ;

20. ການຈຳກັດບໍລິເວນ ໝາຍເຖິງ ການບໍ່ໃຫ້ຄູ່ຄວາມຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ເຂົ້າ ຫຼື ອອກສະຖານທີ່ໃດໜຶ່ງ ຫຼື ບໍ່ໃຫ້ອອກນອກປະເທດ ຕາມຄຳສັ່ງຂອງສານ;

21. ໝາຍຮຽກ ໝາຍເຖິງ ໜັງສືຂອງສານ ທີ່ຮຽກຕົວໂຈດ, ຈຳເລີຍ, ບຸກຄົນທີສາມ ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອື່ນ ໃຫ້ເຂົ້າມາສານ;

22. ໝາຍເຊີນ ໝາຍເຖິງ ໜັງສືຂອງສານ ທີ່ເຊີນຜູ້ຕາງໜ້າ ຂອງອົງການໄອຍະການປະຊາຊົນ, ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ວິສາຫະກິດ ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີຂອງສານ;

23. ເອກະສານອື່ນຂອງສານ ໝາຍເຖິງ ເອກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການດຳເນີນຄະດີເຊັ່ນ ໝາຍພາຕົວ, ບົດບັນທຶກປະຊຸມສານ, ບົດບັນທຶກຄຳໃຫ້ການ;

24. ຂໍ້ມູນຂອງຄູ່ຄວາມ ໝາຍເຖິງ ຊື່, ນາມສະກຸນ, ອາຍຸ, ອາຊີບ ແລະ ທີ່ຢູ່ ຂອງໂຈດ ແລະ ຈຳເລີຍ;

25. ຮອບດ້ານ ໝາຍເຖິງ ການດຳເນີນຄະດີ ຕ້ອງພິຈາລະນາທຸກຫຼັກຖານ ທີ່ໂຈດຮ້ອງຟ້ອງ, ຈຳເລີຍແກ້ຟ້ອງ ຫຼື ຟ້ອງແຍ່ງ ລວມທັງຫຼັກຖານຂອງບຸກຄົນທີສາມ;

26. ຄົບຖ້ວນ ໝາຍເຖິງ ການເກັບກຳຂໍ້ມູນຫຼັກຖານທັງໝົດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເຫດການຂອງຄະດີ;

27. ພາວະວິໄສ ໝາຍເຖິງ ການດຳເນີນຄະດີ ຕ້ອງຢູ່ບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນຫຼັກຖານ, ກົດໝາຍ ແລະ ຄວາມຍຸຕິທຳ.

ມາດຕາ 4 (ໃໝ່). ນະໂຍບາຍ ກ່ຽວກັບວຽກງານການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

ລັດ ສ້າງເງື່ອນໄຂສະດວກ ໃຫ້ແກ່ການເຄື່ອນໄຫວດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ດ້ວຍການວາງນະໂຍບາຍ, ກຳນົດລະບຽບການ, ສະໜອງງົບປະມານ, ປະກອບບຸກຄະລາກອນ, ພາຫະນະ ແລະ ອຸປະກອນຮັບໃຊ້ ເຂົ້າໃນການດຳເນີນຄະດີ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ມີຄວາມຖືກຕ້ອງ ແລະ ເປັນທຳ.

ລັດ ສົ່ງເສີມການໂຄສະນາ, ສຶກສາອົບຮົມກົດໝາຍ ໃຫ້ປະຊາຊົນຮັບຮູ້, ເຂົ້າໃຈ ແລະ ສ້າງເງື່ອນໄຂ ໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າເຖິງຂະບວນການຍຸຕິທຳ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ຄູ່ຄວາມໄດ້ນຳໃຊ້ສິດ ແລະ ປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນ ໃນການດຳເນີນຄະດີ ຢ່າງຖືກຕ້ອງ.

ມາດຕາ 5 (ໃໝ່). ການປົກປ້ອງ

ຜູ້ພິພາກສາ, ພະນັກງານອື່ນຂອງສານ ລວມທັງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການດຳເນີນຄະດີ ຕ້ອງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງຕາມລະບຽບກົດໝາຍ ຈາກການຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ຊີວິດ, ສຸຂະພາບ, ກຽດ ຊື່ສຽງ, ຊັບສິນສ່ວນຕົວ ຫຼື ຂອງຄອບຄົວ.

ມາດຕາ 6 (ໃໝ່). ຂອບເຂດການນຳໃຊ້ກົດໝາຍ

ກົດໝາຍສະບັບນີ້ ນຳໃຊ້ສຳລັບການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ, ການຄ້າ, ຄອບຄົວ, ເດັກ ແລະ ແຮງງານ ທີ່ພົວພັນກັບພົນລະເມືອງລາວ, ຄົນຕ່າງປະເທດ, ຄົນຕ່າງດ້າວ, ຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ ທີ່ມີຂໍ້ຂັດແຍ່ງເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນດິນແດນ ຂອງ ສປປ ລາວ ລວມທັງຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂອງພົນລະເມືອງລາວດ້ວຍກັນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຢູ່ນອກດິນແດນ ຂອງ ສປປ ລາວ ແລະ ຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂອງຄົນຕ່າງປະເທດດ້ວຍກັນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສັນຍາ ໃຫ້ແກ້ໄຂຕາມຂະບວນການຍຸຕິທຳ ຂອງ ສປປ ລາວ.

ມາດຕາ 7 (ໃໝ່). ການຮ່ວມມືສາກົນ

ລັດ ສົ່ງເສີມການພົວພັນຮ່ວມມື ກັບຕ່າງປະເທດ, ພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ກ່ຽວກັບການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ດ້ວຍການແລກປ່ຽນບົດຮຽນ, ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ເຕັກໂນໂລຊີ, ຍົກລະດັບຄວາມຮູ້, ຄວາມສາມາດໃຫ້ຜູ້ພິພາກສາ ໂດຍສອດຄ່ອງກັບສັນຍາ ແລະ ສົນທິສັນຍາສາກົນ ທີ່ ສປປ ລາວ ເປັນພາຄີ.

ພາກທີ II

ຫຼັກການພື້ນຖານໃນການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

ມາດຕາ 8 (ໃໝ່). ຫຼັກການພື້ນຖານໃນການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ

ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຫຼັກການພື້ນຖານ ດັ່ງນີ້:

- ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງສານ ໃນການພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ;
- ຄວາມສະເໝີພາບ ຂອງຄູ່ຄວາມຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ແລະ ສານ;
- ການໂຕ້ແຍ່ງ ແລະ ການໂຕ້ຖຽງ;
- ການພິຈາລະນາຄະດີເປັນໝູ່ຄະນະ;
- ຄວາມເປັນເອກະລາດ ຂອງຜູ້ພິພາກສາ;
- ພາສາທີ່ໃຊ້ ໃນການດຳເນີນຄະດີ;
- ການໄຕ່ສວນຄະດີ ໃນທີ່ປະຊຸມສານ;
- ການບໍ່ອະນຸຍາດໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃນການພິຈາລະນາຄະດີດຽວກັນ;
- ການດຳເນີນຄະດີ ຮອບດ້ານ, ຄົບຖ້ວນ ແລະ ພາວະວິໄສ;
- ການໄກ່ເກ້ຍ;
- ການຂໍຖອນຕົວ ຫຼື ການຄ້ານຕົວ;
- ຂອບເຂດການພິຈາລະນາ ຄຳຮ້ອງຟ້ອງ ຫຼື ຄຳຮ້ອງຂໍ.

ມາດຕາ 9 (ບັບປຸງ). ສິດ ແລະ ພັນທະຂອງສານ ໃນການພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ

ມີແຕ່ສານເທົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງມີສິດອຳນາດພິຈາລະນາຕັດສິນຄະດີ ບົນພື້ນຖານການເຄົາລົບກົດໝາຍ ຢ່າງເຂັ້ມງວດ.

ເມື່ອມີສາເຫດ ຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໃນມາດຕາ 165 ຂອງກົດໝາຍສະບັບນີ້ ສານມີພັນທະທຳການໄກ່ເກ້ຍ ຫຼື ພິຈາລະນາຕັດສິນ ພາຍຫຼັງໄດ້ເກັບກຳ, ກວດກາ, ຊັງຊາ ແລະ ຕີລາຄາຂໍ້ມູນ ຫຼັກຖານແລ້ວ.

ມາດຕາ 10 (ບັບປຸງ). ຄວາມສະເໝີພາບ ຂອງຄູ່ຄວາມຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ແລະ ສານ

ການດຳເນີນຄະດີແພ່ງ ຕ້ອງປະຕິບັດບົນພື້ນຖານຄວາມສະເໝີພາບຂອງພົນລະເມືອງລາວ, ຄົນຕ່າງປະເທດ, ຄົນຕ່າງດ້າວ, ຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ, ຕໍ່ໜ້າກົດໝາຍ ແລະ ສານ ໂດຍບໍ່ຈຳແນກເພດ, ເຊື້ອຊາດ, ເຜົ່າ, ຖານະທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ, ພາສາ, ລະດັບການສຶກສາ, ອາຊີບ, ຄວາມເຊື່ອຖື, ພູມລຳເນົາ ແລະ ບັນຫາອື່ນ.

ສານປະຊາຊົນ ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃຫ້ພົນລະເມືອງລາວ, ຄົນຕ່າງປະເທດ, ຄົນຕ່າງດ້າວ, ຄົນບໍ່ມີສັນຊາດ, ໂດຍສະເພາະຄູ່ຄວາມໃນຄະດີ ໄດ້ປະຕິບັດສິດສະເໝີພາບ ໃນການຕໍ່ສູ້ຄະດີ